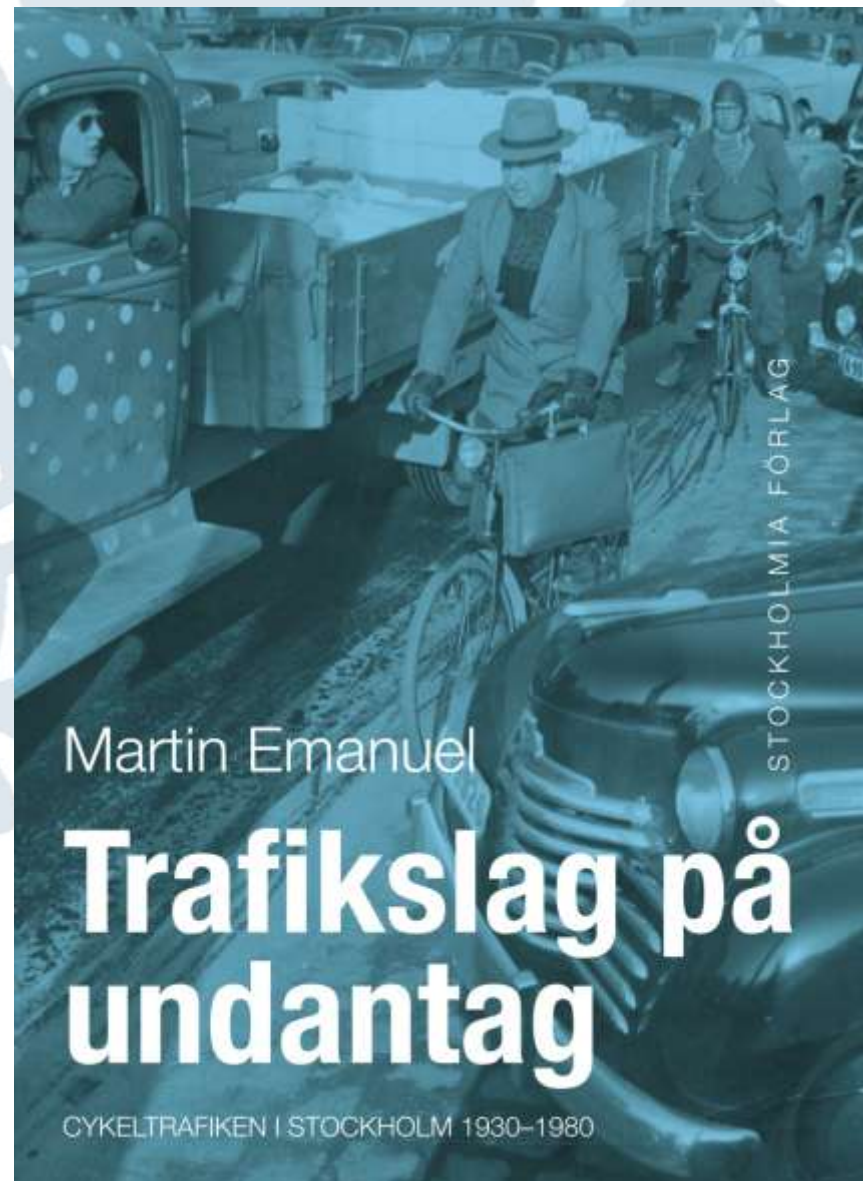

Hand & Hjul

DELPROJEKT 1: HISTORISK STUDIE AV CYKLISMEN I STOCKHOLM

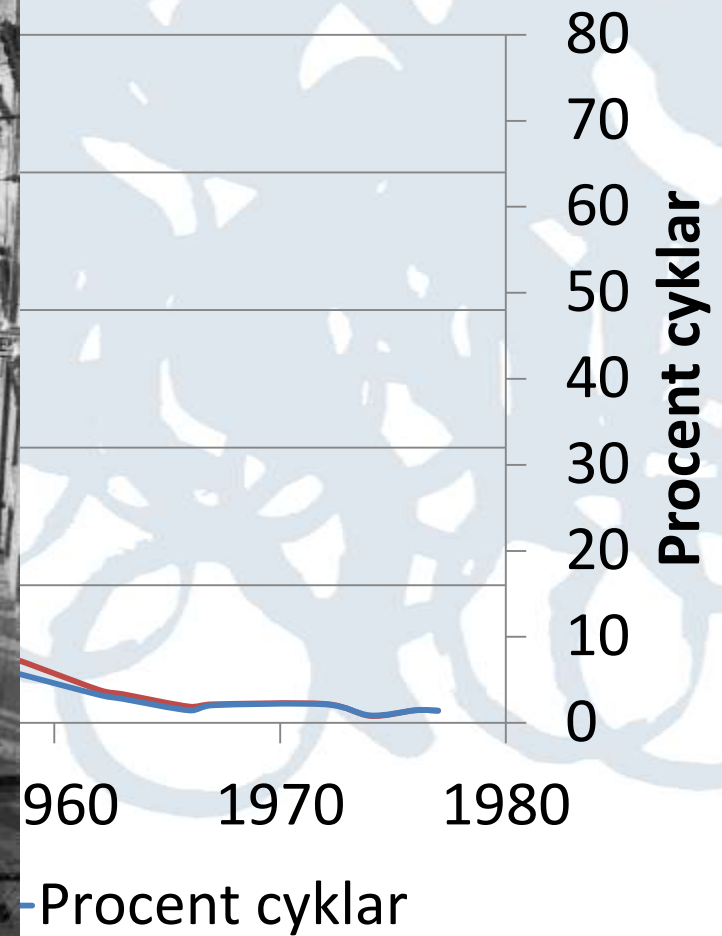
Martin Emanuel
Avd. för historiska studier
Kungliga tekniska högskolan

CyCity:

sen 1923–77

Martin Emanuel
Avd. för historiska studier
Kungliga tekniska högskolan

Att förklara förändring

- Funktionalistisk förklaring: "Längre avstånd och tätare innerstadstrafik gav mindre cykling"
- Konsumentdriven förklaring: "Människor övergav cykeln för andra, mer 'moderna', färdmedel"
- Producentdriven förklaring: "Sämre villkor för cyklister gjorde cykling till ett mindre attraktivt val"

Hand & Hjul

Martin Emanuel

Avd. för historiska studier

Kungliga tekniska högskolan

Trafikplanering som maktutövning

”Bakom aktionen mot cyklisterna ligger givetvis ett systematiskt tankearbete, genomfört av de klokaste arkitekterna och trafikingenjörerna. ... Stockholm är det mest cykelfientliga samhälle, som någonsin skapats. All modern stadsplanering syftar till att tränga bort cyklisterna, att utplåna dem från gatulivet. Cykelåkning är nämligen nyttigt för konditionen, det avlivar inte andra trafikanter, sprider inga giftiga gaser, skapar inte oväsen; det är därför oförenligt med modernt trafiktänkande.”

Nils-Eric Sandberg, *Dagens Nyheter* 4 juni 1968

Avhandlingens begrepp

Materialiserade tolkningar

- Trafikslagens egenskaper föremål för
 - URVAL
 - TOLKNINGAR (aktörsberoende, kontextberoende)
- Frusen ideologi

Stadstrafikregim

- Dominerande aktörer på stadstrafikområdet
- Vederbörandes diskurs och praktik kring trafiken

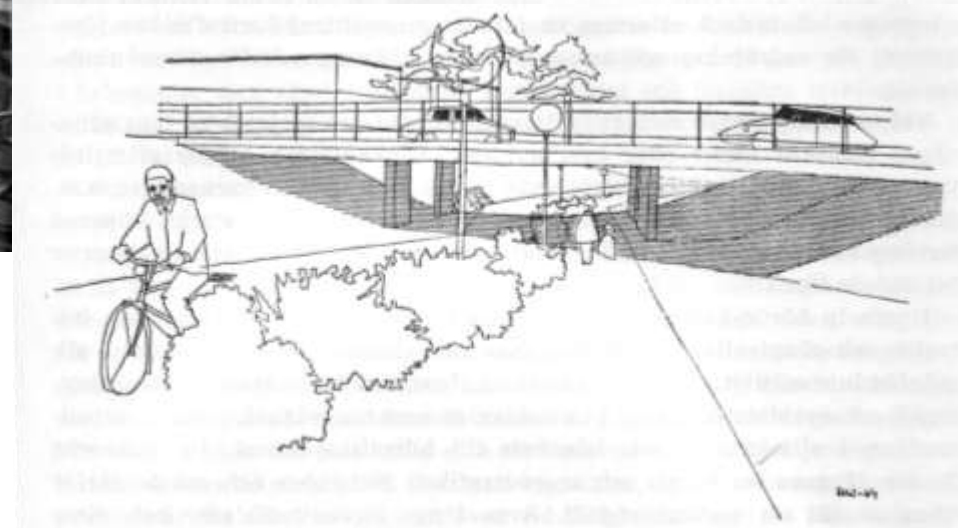
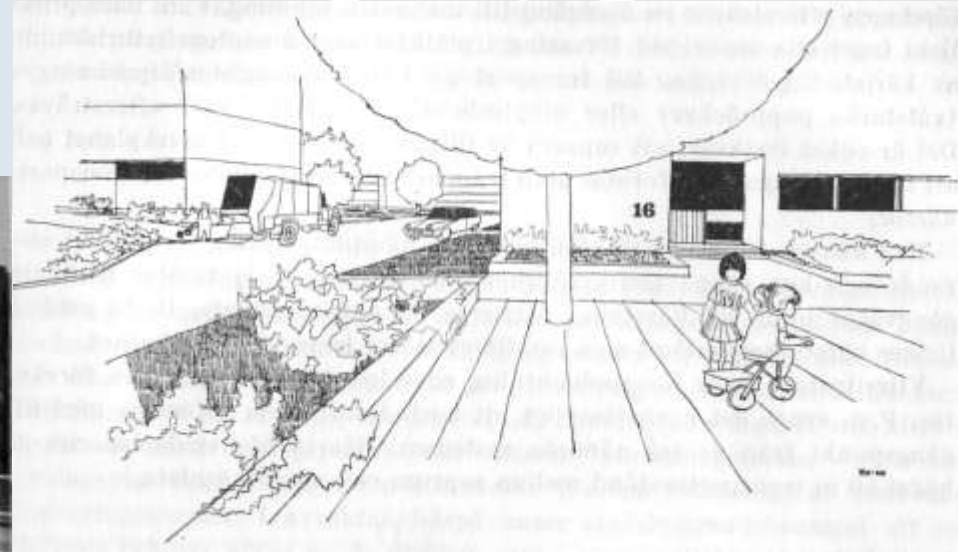

Martin Emanuel

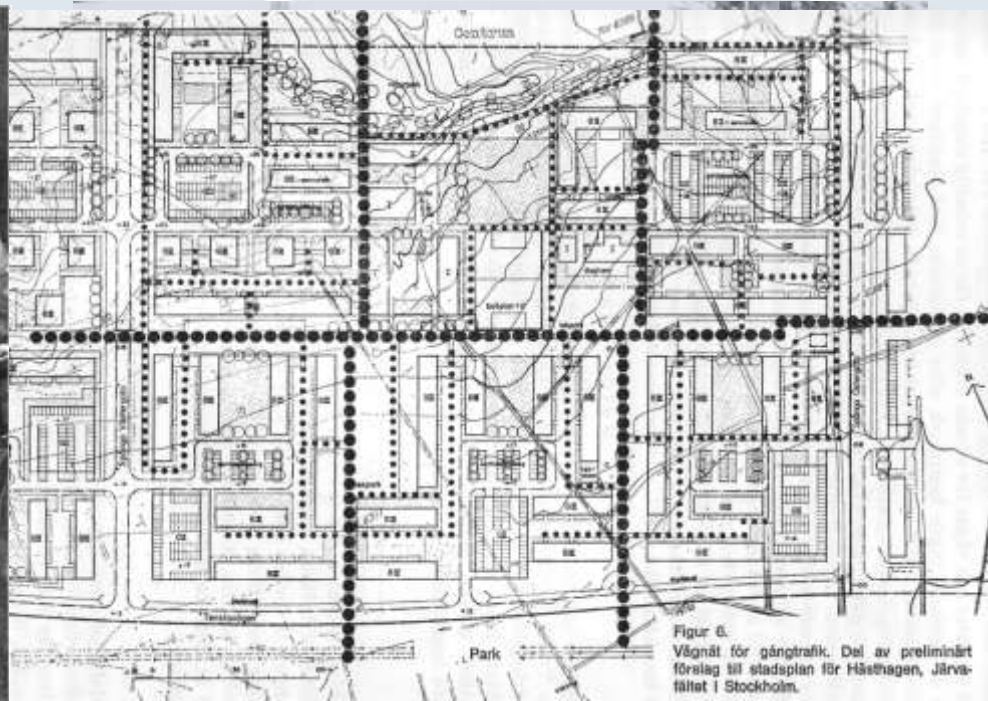
Avd. för historiska studier

Kungliga tekniska högskolan

Cykeln: Ett lokalt transportmedel

Cykeln: Ett osäkert transportmedel

Cykeln: Ett rekreativt transportmedel

Publicerad av Cykelfrämjandet

Hand & Hjul

Martin Emanuel
Avd. för historiska studier
Kungliga tekniska högskolan

Cykeln: Inget riktigt transportmedel

”Ett modernt storstadssamhälle karakteriseras av differentiering. ... Under inga förhållanden kan man blanda kontor, fabriker och bostäder hur som helst. Även om man bara ser frågan trafiktekniskt, inser man hur detta skulle göra all rationell planläggning omöjlig. Kraven på trafikkapacitet och på bilplatstillgång för korttids- och långtidsparkering är så varierande och önskemålen om trafikutrymmen å ena sidan, bilfredade likplatser och grönområden å den andra så svårförenliga, att ett utvecklat samhälle måste hålla sina olika delar noga isär. ... Stadens kärna, det egentliga city, bibehåller alltså sin dominans som den viktigaste och största arbetsplatskoncentrationen.” Anders Nordberg & Bo Wijkmark 1962

Hand & Hjul

Martin Emanuel

Avd. för historiska studier

Kungliga tekniska högskolan

”Lärdom”

- Frusen ideologi påverkar framtida praktiker

Viktigt att göra klart för sig (1) hur man ser på cykeln, cyklister och cykeltrafik, samt (2) vilken sorts cyklande man vill uppmuntra

Hand & Hjul

Martin Emanuel

Avd. för historiska studier

Kungliga tekniska högskolan

Makten över tolkningarna

- Maktens första och andra dimension: Makt att få någon att göra eller inte göra något
- Maktens tredje dimension: Makt över vad som är anses naturligt och möjligt, vad som tas för givet
- Diskursordning: Hegemoni eller antagonism
- Stadstrafikregim

Hand & Helt

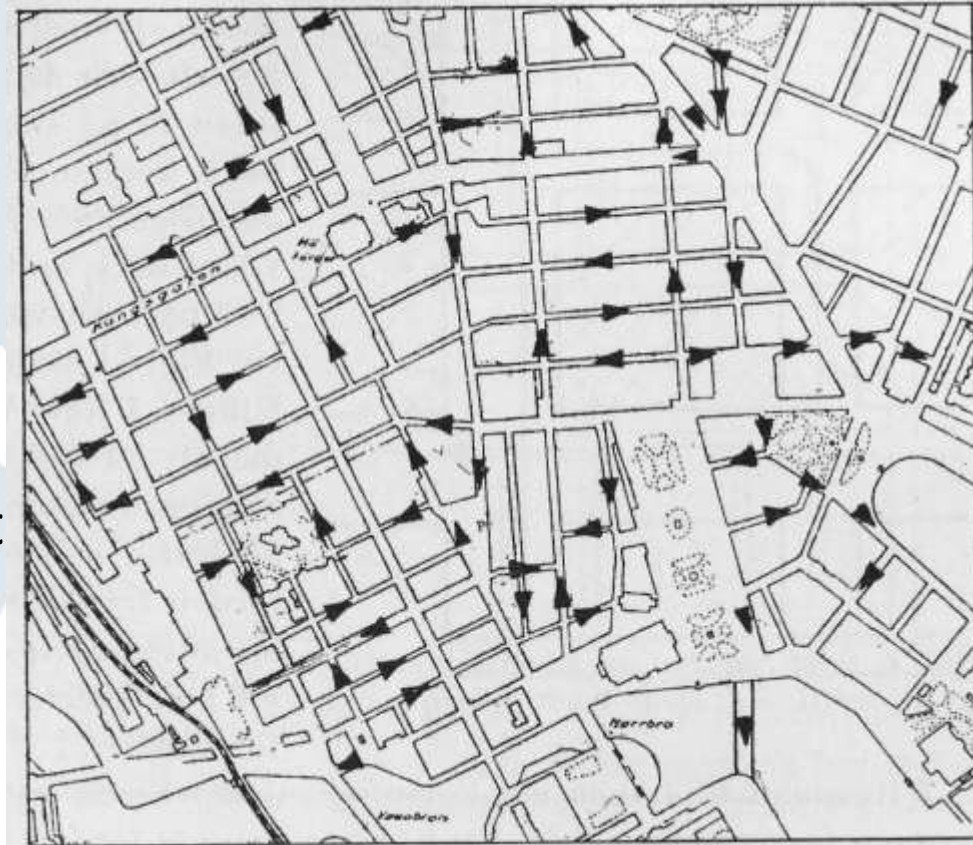
Martin Emanuel

Avd. för historiska studier

Kungliga tekniska högskolan

Reaktivt hushållande stadstrafikregim 1930–50

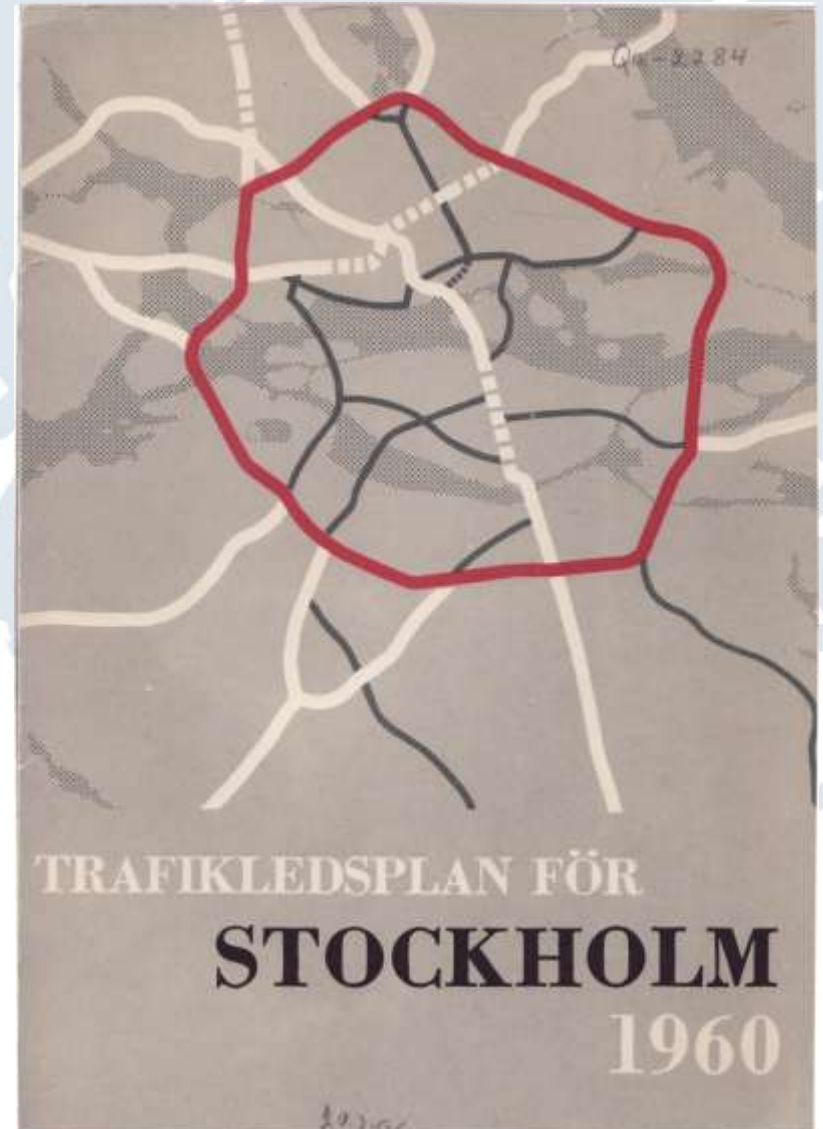
- Resursbrist och oenighet
- Gatuingenjörer, trafikpolis, trafikantsammanslutningar
- Fostran och detaljreglering av "här-och-nu"-karaktär
- Små fysiska ingrepp i staden
- Hushållande med tillgängligt gatuutrymme
- Hänsyn till stor, relativt "nyttig" cykeltrafik

Hand & Hjul

Proaktiv expansionistisk stadstrafikregim 1945-70

- Resurser och enighet
- Trafikingenjörer, arkitekter
- Framåtsyftande planering
- Stora ingrepp i staden
- Tillskapande av ny infrastruktur
- Nonchalera kvarvarande, "besvärande" cykeltrafik

Martin Emanuel

Avd. för historiska studier

Kungliga tekniska högskolan

”Lärdom”

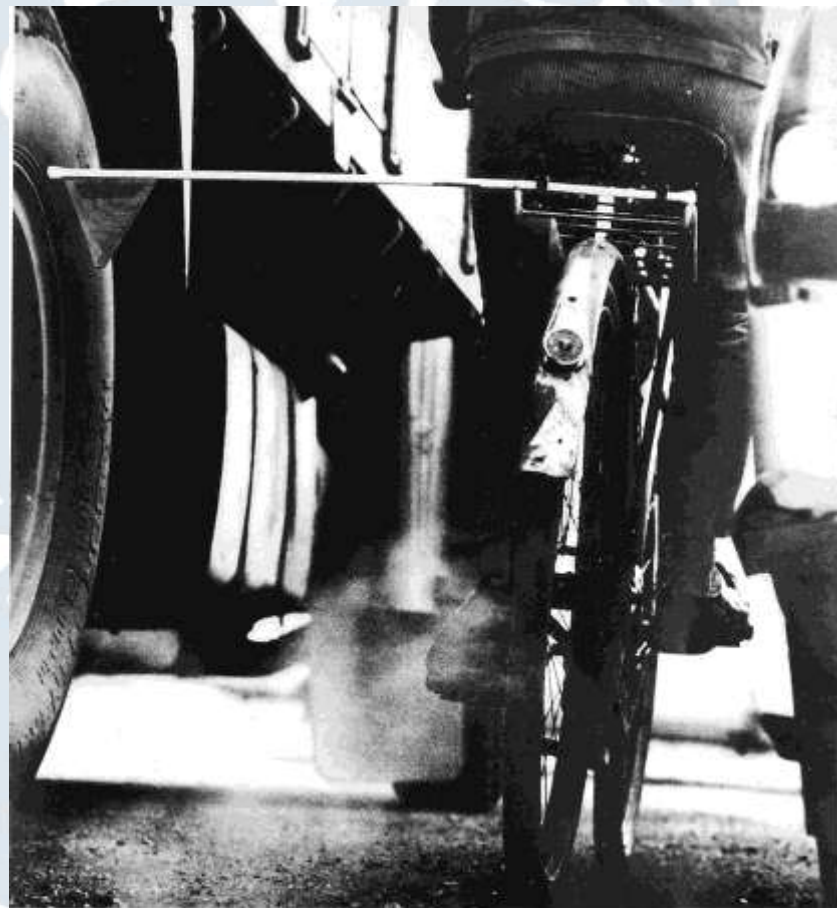
- Cykelplanering som mediering mellan VERKLIGA, REPRESENTERADE och PROJICERADE cyklister
- 1930→: Representerade och projicerade cyklister
- 1950→: Projicerade cyklister

Viktigt att (1) genomföra gedigna undersökningar av cyklisters behov och krav, och/eller (2) blanda in fler parter i planeringsprocessen

Crescent

Crescent låghjuling - den delbara bilcykeln!

**Till Dig som skapar
vår trafikmiljö.**

Hand & Hjul

Martin Emanuel

Avd. för historiska studier

Kungliga tekniska högskolan

Martin Emanuel
Avd. för historiska studier
Kungliga tekniska högskolan

CYKELPLAN FÖR
STOCKHOLMS KOMMUN
FÖRSLAG APRIL 1975

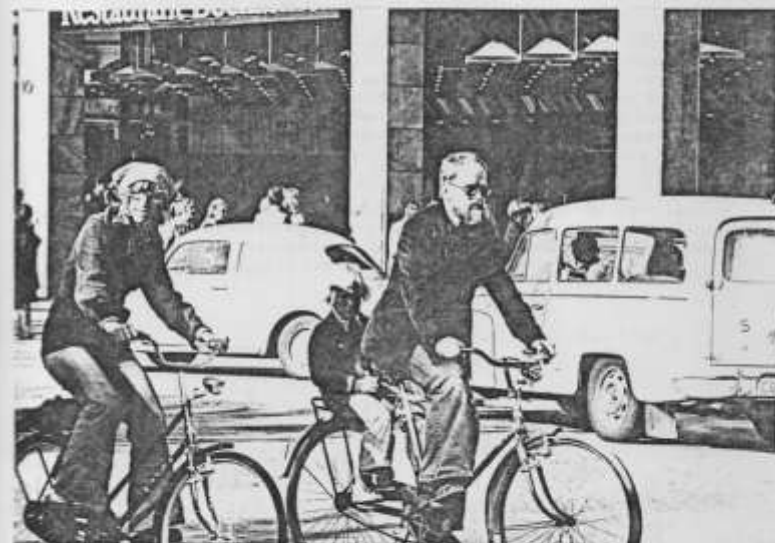
STOCKHOLMS GATUKONTOR
UTREDNINGSAVDELNINGEN

Stockholms gatunämd beslöt 1979-02-15
att i princip godkänna förslaget till
Cykelplan 1978 som grund för cykel-
vägnätets fortsatta utbyggnad

CYKELPLAN 1978

för Stockholms kommun

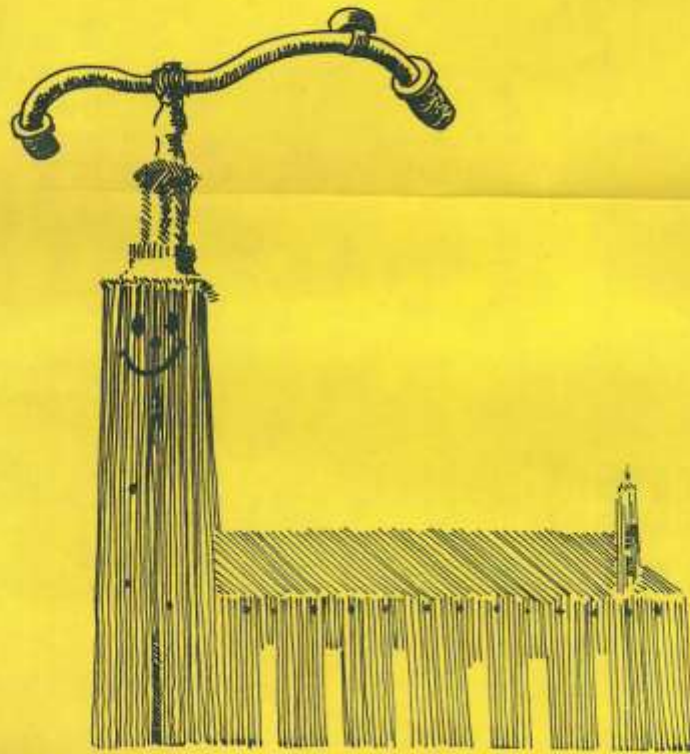
Stockholms gatukontor
Utredningsavdelningen

Hand & Helt

Martin Emanuel
Avd. för historiska studier
Kungliga tekniska högskolan

annat styre i kommunen

STOCKHOLMSPARTIET

Hand & Helt

Martin Emanuel
Avd. för historiska
Kungliga tekniska

”Stockholm är i stor utsträckning en färdigbyggd stad. Gatuutrymmet begränsas av hus, vatten och broar. Konkurrensen om detta utrymme är hård. ... Att ta gatuutrymme i anspråk för cykelbanor är således på många ställen tekniskt omöjligt, på andra ställen tekniskt komplicerat och därmed dyrt. Med hänsyn till dessa omständigheter anser jag att utbyggnadstakten när det gäller cykelbanor är tillfredsställande.”
Sture Palmgren (M) 1985

PÅ CYKEL I STOCKHOLM

UUB

Sv
br
1984-
0963

REGLER OCH RÅD FÖR EN SÄKRARE CYKLISM

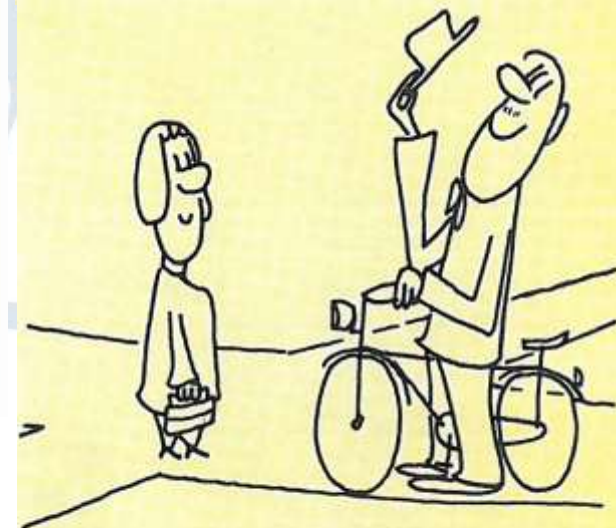
Martin Emanuel

Avd. för historiska studier

Kungliga tekniska högskolan

Finns det en cykelbana som du kan använda, är du skyldig att cykla på den.

Utan särskild skyltning eller markering får du inte cykla på gångbana, men du får korsa den om du inte stör de gående.

”Lärdom”

- Gamla negativa tolkningar lever kvar vid sidan av nya positiva tolkningar

Inled nyanserad diskussion om cyklisters beteende

- Cykeltrafiken har främst fått utrymme i sämre tider, när medel för större satsningar saknats

Våga tänka stort och nytt kring cyklismens framtid

Martin Emanuel

Avd. för historiska studier

Kungliga tekniska högskolan